

cepit, quod prætendunt Thomistæ; neque illud colligitur ex aliatis Scripturæ locis; sicut enim vel intelligitur de conversione ad Deum per penitentiam post peccatum personale iuxta Hieronymi expositionem, vel si intelligatur quoque de prima conversione ad Deum finem supernaturalem, solum in eo precipit actus conversionis ad Deum, non autem tempus in quo talis conversionis fit exercenda; aliter verò locus non sit ad rem, sicutidem Ecclesia ibi solum exortat à Deo collationem auxiliorum efficacium pro omni tempore, & instanti, scilicet, ab intuito ulque ad exitum vite, ex quo tamen non deducitur præceptum aliquod obligans parvulum, ut proprio instanti ulti rationis ad Deum se convertat; Deinde quando eriam hoc præceptum daretur, & pro instanti urgetur ad hunc non convinctum opus tuum nosce conclusionis, quia potest pro instanti à pueri invincibiliter ignorari, & interim poterit venialiter duxata peccata ex dictis num. 63. Iustus licet hoc præceptum daretur, neque invincibiliter ignoraret; Confutatur quia ex Innoc. 2. cap. majores de Bapt. docetur non posse adulst dormientes, & amenibus dimitti originale, sicut parvulus, per baptismum fine propria confusa, quia non potest dimitti originale sine mortali; ergo apponit adulst habentem originale habere etiam mortale, neque solum veniale possum cum originali coniungi.

Respondeo, negando, inde deduci non dari illud tertium membrum, aliquoq[ue] sit etiam deduci posset non dari statum descendenter cum mortali, & originali simili, quia de talibus nullam factum mentionem, & tamen certum est multos infideles cum utroque mori: itaque dicendum illud tertium membrum includi impieitate in secundo: sicut enim quando alterius habentem mortale in infernum descendere, non intendit excludere veniale; cum tamen nulli fecum quoque venialia defant; ita pariter cum aliis descendenter cum solo originali per ly. solo voluntaria excludere mortale, non vero veniale; mortale enim tantum opponit illis, qui cum solo originali descendunt, non vero veniale: Vel dicendum Concilium esse locutum juxte ordinarium modum: quo solent anima ex hac vita decedere, licet enim possit homo brevi aliquo tempore in hac vita esse cum solo originali, & veniali, diu tamen durate non potest, quia in mortale quoque labatur. Ad Confirm. negatur rursus consequentia, scilicet, prohiberi adulst dormientes baptizari, quia supponatur eis non potest origine esse cum solo veniali coniunctum; sed qui continentur potest, quod etiam habent mortale. & quod propriei debeat disponere ex remissione ipsius: supponit enim ibi Innoc. adulst, nisi sit validus proximus primo instanti ulti rationis, si sit in originali, esse queque in mortali, quia nemo potest diu fine gratia habituali omnia evitare mortalia, ut bene explicat Scotus 2. proximus autem primo instanti ulti rationis facili potest habere veniale cum originali dumtaxat.

Dices Innoc. 8. præf. art. parvulum, quia non peccavit proprius confensu, non indulgere eo ad justificationem per baptismum, fecus docet de mente, & dormiente adulto, ergo superponit habentem originali etiam habere proprio confensu commissum; aliquoq[ue] si iste nullo precedente eius confensu baptizaretur, gratiam consequtetur; unde si ratio illa Innoc. est adquata, sequitur habentem solum originale cum veniali iustificari posse per baptismum fine proprio confensu receptum. Reip. rationem illam non est adquata pro quo libet indigere proprio confensa ad receptionem baptismi, sed solum valere in habente peccatum mortale, aliquoq[ue] neque benigne puer per notabile temporis spatium grave peccatum non committere, benè tamen aliqua venialis, ut leviter inobedientiam parentum, mendacia jocosa, &c. valde probable est aliquoq[ue] in eo statu mori: & tales minime puniendis poena eterna penitus pro veniali, etiam levi, quia in inferno dicantur. dis. 6. quaest. 8. contr. Thomistæ, etiam in inferno remittitur peccatum veniale per satisfactionem, nec ejus pœna in aeternum durat, quia coniunctum sit cum mortali: quia ad satisfactionem opus non est hominem in esse amicitia, aut gratia punientis, & offensis; sic ergo pariter, dicendum erit de veniali coniuncto cum originali, quod puniatur sola pena temporali in limbo, vel in alio loco, ubi Deus voluerit; hoc enim parum refert, dummodo lejanus, quia pœna debetur veniali cum originali coniuncto. Hic tamen advertendum est, quod Scotus docet 4. dis. 26. quaest. un. H. præcepta naturalia, seu ex sola legge naturæ, non inducere pœnam eternam vel temporalem, nisi ex lege positiva Dei superaddita, unde quamvis præcepta primæ tabula sint de iure naturæ ex terminis nota ex Scoto 3. dis. 37. tamen eorum impletio non est naturaliter vita eterna meritaria, nec coram transgressio inducita reatus eternæ mortis, nisi dependentia legi positiva Dei; ex quo deducit Doctor homines minus obediunt legi naturæ, quam Deus præcipiunt, & minus timere conscientias proprias, quam auctoritatem divinam ex quo factum est, ut expeditus fuerit fuit us naturæ apponi nisi divinum in Scriptura sufficenter revelatum: ex quo infero, quod si hoc præceptum convertendi se ad Deum in primo instanti ulti rationis est præceptum conversionis, non est in prima rationis vigilia; cum enim si præceptum affluit vivum, non est in tunc gerit etiam pro primo instanti

Quarto arguit: lex Evangelica, & fides acceptati debet, cum primò proponitur, & promulgatur; ergo etiam lex naturalis, quæ in primo instanti ulti rationis promulgatur, cum quis incipit dicernere iuste bonum, & malum; ideo si non acceptatur, peccatum homo mortaliter, & sic non erit veniale solum; autem acceptatur, non erit originale, quia erit gratia; ergo neque dat veniale cum solo originali.

Respondeo, cum lex debet proposita est, ac sufficienter promulgata, tenetur eam acceptare proponendo adimplere eius præcepta eo tempore, quo ligabitur, unde legem acceptare non est eam implere, sed velle ei subiici, tanquam legi, ac velle eam implete suo tempore, quando obligabit; sed negatur in primo instanti ulti rationis per legem naturalem sufficienter promulgari præceptum de conversione in Deum; & si proligatur, solum est proponi, & obligantem sub culpa mortali, tali lex naturalis non sic obligat, nisi ut cadit sub iure divino sola revelatione nota; & quando etiam sic proponetur, solum est obligare in eo primo instanti præcisè cum tanto rigore, & angustia in prima rationis vigilia; cum enim si præceptum affluit vivum, non est in tunc gerit etiam pro primo instanti

Quæst. IV. An in isto statu potuerint prius peccare, &c. Art. II.

207

stant liceat enim obligari tempore, non tamen pro tempore, & pro quolibet instanti, sed pro determinato tempore. Dices sicut lapsi haber gravitatem ex qua necessitatim exiunt in primo instanti ad se movendum ad centrum, ita homo habet obligacionem movendi se ad Deum sicut naturali, vel supernaturalem, cum primum potest. Negatur pars, alioquin sicut lapsi ex sua gravitate necessitatim ad se movendum ad centrum, non solum in primo instanti, sed tempore quoque impedimentum non aderit; ita homo semper habetur hanc obligationem de convertendi ad Deum, quoties non ponatur obex, quod neque ipi Thomistæ concedunt; Tandem falsum est per solam implicationem illius præcepti hominem iustificari ab originali, modo enim extra præceptum de batismo, sine quo nullus ab originali iustificatur.

Quinto tandem arguit; qui habet curam alterius statim atque alter posset male agere, tenetur illius in bono confirmare; ergo multi magis tempus in primo instanti ulti rationis, in quo potest bene, vel male agere: quod faciens iustificabatur ab originali, omittens autem peccabile mortaliter; ergo dari neque veniale cum solo originali. Conf. quia si in primo instanti ulti rationis non tenuerit homo in Deum converti, non peccabit, si non convertatur, neque illius violabit præceptum: ego si moriar, dannabatur nullum violans præceptum, quod est mortaliter, damnabatur nullum violans præceptum, quod est absurdum. Denum homini differentiationem habenti primò occurrit de seipso cogitare, judicare, & deliberare, ad quem finem ordinatur, & de medius ad consequendum illum; ergo in primo instanti ulti rationis ex præcepto tenuerit ordinare seipsum ad ultimum finem per actionem contritionis.

70 Respondeo cui alterius cura incumbit non teneri absolutè loquendo procurare media salutis, statim ac alter potest male agere, sed ea post pleniorum deo instrutionem posse, in opportunitus tempus differe, nisi sals proximi periclitetur, tunc enim ex alio principio statim procurare tenuerit media salutis: non sicut si voluntarium, supponendum est esse verè, & propriè peccatum; si enim loquuntur Scripturæ Patres, & Concilia, dicitur transiit in posterorum Adamo, non laitem peccati peccatum, quia impropter dicitur peccatum, sed verè transiit peccatum; & Concil. Trid. docens loc. cit. per baptismum tolli statim id quod veram, & propriam peccatum ratinem habet, planè apponit originalem defectum in nobis esse verè, & propriè peccatum, & ratio, cur tale celeri debet, est, quia non tantum actualiter peccatum, sed etiam habituē dicitur verè, & proprie peccatum quatenus est macula, quae in anima relinquitur post actuū peccati, canique constituit Deo infamiam, ac inimicam; unde non minus propriè dicitur quis habere peccatum, & in peccato manere, scilicet, habituali, quam committente peccatum quando actuū peccat; & sicut à peccato actuali denominatur quis peccans, ita ab habituali dicitur peccator; docet autem Scotus 2. dis. 32. B. peccatum originale comparandum esse cum peccato quicunque anima, hoc est, cum peccato habituali, non autem cum actuali; cum non sit aliquid physice in nobis producā, aut commissum cum actuali advertentia, & libertate propria, non enim cum homo concipiatur in utero, actuū peccat; unde in hac re aliud peccatum actualē non datur, nisi illud ipsum Adami peccatum, quo potest dicuntur solum in Adami peccato, quod erat eorum caput morale constitutum à Deo, non autem in fe; Sicut ergo in unoquoque homine actualiter peccante ex peccato actuali relinquitur macula personalis ipsum denominans habituā peccatoris ex illo Adami peccato oritur in omnibus eis potestis macula originalis ipsos denominans ab eoru origine peccatores & hoc est, quod dicimus originale peccatum: & alterius, habere veram, & propriam rationem cupe.

Neq[ue] obstat, quod tale peccatum non sit nobis voluntarium, 72 quantum ut sit Doctor dis. 32. cit. ad 1. prime quæ voluntarium dupliciter dicitur, vel in fe, vel in alio i primō modo peccatum actualē est voluntarium, secundo modo originale; voluntarium nem̄p in i oīro primo capite Adamo ut sit Aug. in libro de nuptiis, & concupiscentia cap. 28. & Petr. 33. Quod verò hoc voluntarium in capite interpretativum sufficiat, ut poterit veram offendit contrahant, ac inimicitudinem cum Deo, & malum anima, solent Théologi explicare exemplo. Principiū cum multis pacientibus de recipiendo illam, & ejus posteris in gratiam suam, & amicitiam, si bene legerit in bello; in quo malè illo legerit, nedium ipse, sed etiam ejus poterit iustitiam principiū oīlenam, & inimicitudinem, nec non mortalem in propria persona macula incurrit: Si ergo id potest Princeps, tandem magis Deus supremus Dominus ius habuit in omnium voluntate eas cogendicū voluntate unius principiū omnes originari, quod & coram constituit caput morale: neque alia voluntariū magis proprie dicta requirunt ad constitutioinem originis culpæ cum hac in parvulis non sit peccatum actionis, sed naturæ defectus, ut latè explicat D. Antel. opūc. de conceptu virginali c. 22. 23. & 27.

Quoniam vero tota difficultas hujus questionis constituit 73

alli-

Disputatio Quarta. De Hominibus.

Asse, quanda ratione quidditativa hujus peccati breviter recicie-
di sunt nonnulli errores, ac quedam opinione improbables,
ut circa magis probabiles, & in scholis controversas abque
temporis iactura verati possimus; Primò itaque dicendum est
peccatum originale non esse ipsam substantiam naturae homi-
na secundum se corruptam, ut quidam Manichei dixerunt: ùm
quia nulla substantia est suu natura mala; tum quia est contra
Trident. loc. cit. docens per baptismum tollitionem omnis
peccati, & tamen natura humana non destruitur, Neque esse
maculata contractam ab anima antequam corpus ingredie-
retur, ut putavit Origines, quia ceterum est ex communis Par-
trum sententia hoc peccatum derivari per generationem in po-
steros ex primo parente; anima autem antiquam informet cor-
pus nullam habet originem, aut confanguntatem cum primo
parente. Nequon sicutem, aut concupiscentiam prout ad mat-
rem pronam, ut dixerunt nonnulli hujus tempestate Hariceti;
hac enim in actu primi est potentia naturalis hominis, & in
homine sufficit in puris naturalibus conditio, eamque pecca-
tum non esse pater ex illo Jacobi. *Vnuq[ue] temat ut a con-
cupiscentia sua, que cum conceperit patre peccatum,* ergo in te-
peccatum non est, sed ad sumnum inclinat ad peccatum; ideo
hic error dannatus est in Concil. Trid. l.c. ubi docet per bat-
tismum verè tolli omnem rationem peccati, & adhuc affirmat
remane fons, & concupiscentiam ad agone, quia etiam
fuit Ang. doctrina lib. de peccatorum meritis, & remissione e.
28. & 29. lib. 1. de nuptiis, & concup. c. 23. & 25. Quintino
Theologici docent nedum concupiscentiam in actu primo, &
per modum potentia peccatum formaliter non esse; sed neque
etiam inordinatos motus in actu secundo, nisi quando his ho-
mo sua voluntate contumet; Quod vero Apost. ad Rom. 6. &
7. & ad Hebr. 11. concupiscentiam peccatum appellat, explicat
Concilium ipsum l.c. non quod vere sit peccatum, sed quia a
peccato est, & ad peccatum inclinat. Nec quandam noxiant
qualitatem, prout operati sunt nonnulli Scholastici, qui co-
sequentur loquentes ad doctrinam ab ipsis traditam de
peccato habituali personali afferunt, originalis peccatum esse
ipam Adae transgressionem in patibulo mortaliter perseveran-
tem, quamdiu illi non condonatur; cum enim habitualis pecca-
tum sit ipsum actualis mortaliter durans, dum non condonar-
etur; autem autem huius habitualis, quod est in puro, fuerit
transgressio Adae consequens est, quod illa eadem mortaliter
perseverans in hoc puro sit ejus originales peccatum: ita Cu-
iel. p. 2. q. 82. art. 3. dñb. 4. Grand. contr. 6. de peccatis tral. 8.
d. p. 5. fel. 1. Jo. de Lugo disp. de peccato habituali. tral. 7. Ar-
riaga disp. 51. fel. 4. Oviedo. tral. 6. cent. 9. p. 1. q. 9. & ex no-
tris Poncii disp. 18. q. 5. n. 28. Vulpes art. 140. art. 6. & aliis
quamplures Moderni, praetendentes hunc suum dicendi modum
non coincidere cum opinione Pighii jam refutata: sed optimè
salvare modum loquendi Scripturæ, & conciliorum, cum non
affirmare nos consilii peccatores ipso peccato Adami forma-
liter: sed peccato in nos mortaliter transiit, & nobis mortaliter
permanente, donec in singulis per remedium à Deo inju-
tum delatur; in dñd. dolet Ariaga cit. fel. 1. omnes ferè
Auctores ad eadē animadvertisse in sententiam relatan-
Pighii, & Catharin. ut canem hareticam censeant, quo dñd.
in qua, opinio passim reicitur. Theologici dicentes pecca-
tum originale non esse tantum Adami peccatum quasi extin-
sionem nonnullorum peccatores sed concedendum est
omnino aliquid peculiaris in ipsius parvulis, quo sit originale
peccatum; & ab eo nos extrinsecus tantum, denominatos. For-
tis enim (inquit) sc̄la Auctores illi veram sententiam tradid-
erunt: si, quando dicunt eam peccati denominationem esse
nobis extrinsecum, solum loquantur in genere physico, id est,
physice extrinsecum; non tamen in genere mortis sed post
in extrinsecam, ut postea ipse declarat. 4.

Hacten sententia, quamvis apud Recipientes etiam no-
nitas sit fata plausibilis, reicitur ab omnibus essentiam pecca-
tū actualis fluentibus in privatione iustitiae originalis debita-
re, qui sicut unanimes confessus veterum Scholasticorum, ut
art. 2. patet; & in eam specialiter invenitur ex notris Galles
in 3. q. 1. pralud. Gavatius tral. de macta dñb. 1. fel. 3.
Primo itaq; arguitur ex verbis Apost. ad Rom. 5. per uniuersi-
tatem inobedientiam peccatum intravit in mundum, & per pec-
cam mors, ubi particula per, causalitatem significat, si igitur
peccatum Adae est radix, & causa peccati originalis in posteris
cum ipsum Adae peccatum actualis nequit esse peccatum origi-
nale ipsorum, quatenus in eis mortaliter permanet non condon-
atum, idem enim nequit esse causa sui ipsius. Responde Pon-
cius, negando consequiam, posse enim peccatum Adae esse
fons, & origo peccati originalis posteriorum, quamvis si plu-
met sit peccatum originale ipsorum, nam quod fuerit physice
ab Adam commisum, sicut ratio, & causa, cur idem ad pos-
teros transire mortaliter, & eo inficeretur, tanquam peccato
originali, unde idem, ut comparatur ad unum, potest esse causa
mortis, cur possit convenire alias secundum alias rati-
onem; nec deinceps renovatur in pueris per aliquam eorum actionem.
Vel intelligitur peccatum Adae transiit, non secun-
dum le, sed quod penas, quae ex ipso nascuntur, & hoc perti-
net ad errorem illorum Pelagianorum citatum ab initio que-

Dices eandem Adami in obedienciam in posteris transi-
di. Contra, vel enim per hoc intelligitur formaliter, & secun-
dum se communicari per solam extrinsecam denominationem,
& hoc planè non solva definitionem Concilii, quia peccatum
Adami non inesse cuique proprium, sed eis omnibus communem.
Vel intelligitur intrinsecum, & per inheritance, & hoc rationa-
biliter afferetur nequit, quia peccatum actualis Adam statim tran-
sit nec deinceps renovatur in pueris per aliquam eorum actionem.
Vel intelligitur peccatum Adae transiit, non secun-
dum le, sed quod penas, quae ex ipso nascuntur, & hoc perti-
net ad errorem illorum Pelagianorum citatum ab initio que-

Quæstio V. De peccato originali. Art. VI.

nam esse ipsumfum actualis protoparentis; Conf. ita se habet
originales peccatum posterorum ad actualis peccatum Adae; si-
c ut se habet mors ad originales, ut ait Apost. ibidem; sed quan-
tum peccatum originales sit tantum causa moralis mortis corpora-
lis: hæc tamen adhuc est effectus à peccato originalis distin-
ctus: ergo pariter licet peccatum actualis Adae sit tantum cau-
sa moralis peccati originalis posterorum: adhuc hoc peccatum
poni debet effectus ab illis distinctus: nam ex parte isti ab
Apostolo inductis ita peccatum originalis posterorum effec-
tus peccati actualis primi parentis, sicut mors corporalis est
effectus nostri peccati originalis. Denique ex Apostolo ibidem
ita ad nos mortaliter transiit peccatum Adae, & per illud con-
tinuum peccatores, sicut meritor, & obedientia Christi per
quam constitutum iusti, at in nos non transiit idem meritor,
& eadem iustitia Christi mortaliter, ita ut per illam eandem effi-
ciam formaliter iusti: sed aliquid adhuc in nobis peculiariter
assignatur in Christi meritum, quo justi dicimus ex
Trid. ss. 6. & 7. & can. 10. ergo pariter non ita transiit ad nos mor-
taliter peccatum Adae, ut per illud idem omnino denominetur
originaliter peccatores (five hoc denominatur id extrinsecus, ut
Pighius dicebat, five intrinsecus in genere mors, ut
dicunt Recipientes, parum euro) sed adhuc aliquo modo participent
in parvulis concedi debet a peccato actuali protoparentis distin-
ctus, & ab eo cauſatur: quod sit in ipsius originales pecca-
tum, & quo formaliter denominantur peccatores: qua ratio
magis haber efficaciam, utpote fundata in comparatione ibi
inducta ab Apostolo inter damnationem primorum parentum,
& Christi Domini redemptionem, sicut per unitus inobedientiam
peccatores constituti sunt multi, ita per unitus obedientiam iusti
confunduntur multi. Et

Seconda probatio ex Trid.

Secondum arguitur ex Trid. cit. dicente peccatum originales
transiudi in posteris per peccatum Adani; & esse unicuique
proprium: ergo nequit esse ipsum Adami peccatum, quia pecca-
tum ab Adam commisus nequit in nos transiundatur, ut minus
frivolum est: tunc quia, cum ait Concilium, peccatum originales
sit in omnes transiundatur, ita sit unicuique proprium; idem
intelligit, quod per propagationem in omnibus individualiter
participari: non autem ita idem numero manus omnibus, &
singulis communiter, quia tunc est effet omnibus commune, non
cuiusque proprium: Tunc quia etiam bene dicunt natura humana
in omnes posteros ab Adam transiuta, etiam si non sit ipsa ejus
natura una, & eadem numero omnibus communicata, sed per
propagationem unius ab aliis, & multiplicacionem natura nu-
mericam: ergo etiam in proposito suis actualis peccatum bene
dicti potest in omnes transiundum, etiam si illud ipsum non dicatur
eis in posteris, precisi hoc, quod fuerit radix, & causa
peccati originalis quod quicunque contrahit in se ipso, sibi propriis
Tandem quod addebet Ariaga, hanc est difficultatem de
nomine, quia non dicunt peccatores ex peccato Adae per de-
nominationem quidem extrinsecam in genere physico, intrin-
secam tamen in genere morsis, minime satisfacit: quia non
conducunt non efficere, quod sic dicantur peccatores, & iniusti
ex iniustitia. Ade etiam per intrinsecam denominationem in ge-
nere morsis: sed etiam per peccatum sibi iniusficiens distin-
ctum in verbo illo proprio ponito à Concilio, quia non facit
ad rem; rem enim in eum quod proprium iniusficiens non
fit, ut non sit etiam alterius, sed quod sit verum, & proprium:
hoc est non fictum, nec imprudente, non iustepe peccatum.
Ad illud de transiundone, ait inde potius suam confirmat
sententiam, quia sicut Concilium peccatum Adae, sicut origine
unum extrinsecandi in posteris: sed certe, si illud ipsum non es-
set in posteris, sed alia peccata, vix bene, aut ne viridem dici
potest transiundi in posteris, & inesse omnibus unicuique pro-
prium: sed Potius debet dici, quod ratione ipsius alia peccata
contraria sunt a posteris, & unum proprium ab unoquoque. Ad
illud denique quod peccatum Adae est nobis extrinsecum; cum
tamen peccatum originalis esse debet extrinsecum, sit Ariaga
nullus efficiens momentum: & de solo nomine esse difficultatem,
multa enim sunt, quae alieni subiecto sunt extrinsecam physice,
& tamen reputant ei intrinsecam mortaliter, quod variis
exemplis ostendit; & præferunt in proposito hoc totum debet
admiti, quia cum peccatum omnne sit in genere morsis, non
potest alia inhaſi, & ratio intrinsecum in eo queri, quām in
trā ipsum genus morsis: quod & in ipso actuali peccato mani-
festè cernitur, & prohibito enim obiecto, a qua peccatum actus
dicitur malus; etiæ denominatio quidam extrinsecum, & non
est physice extrinsecum actus, censetur tamen intrinsecum in ge-
nere morsis: sic igitur in proposito licet prius Adae peccatum
sit nobis physice extrinsecum, censetur tamen nobis intrinsecum
in genere morsis: peccatum namque Adami commissum
nomine posteriorum, quasi transiundatur in filios, & se habet
as if est illis intrinsecum, & proprium; quarens ita se habet
ad ponendum ius in Deo rationabilis aversionis erga il-
los, & si eam fieri ab eis, si non sit condonatum.

Hec tamen responsio in nulla sua parte satisfacit: quamvis
Meld. in Secund. Sentent.

Sed replicat Vulpes art. 20. 7. nos quoq; teneri ad hujus ar-
gumenti solutionem, sit ita argueretur argumentum retorquendo
habitus originalis iustitiae primo parenti à Deo dato per adi-
ensem realem, unus numero sicut, unaq; numero ejus parentia de-
meritor, vel physice ex una numero comeditione libera ligni-
veti, ergo nec verè propagatur, & transiundatur: Sicut ergo ad
argumentum sic formatum negaret sequela, quia licet una
numero actione eisdem peccaminis demeritoris amissa; ta-
men omnes in illo originalem iustitiam verè accepimus,
omnes.

omneque in illo etiam verè amissum; sic in proposito dicendum, quod a causa inobedientia Ada fuit in ipso peccatum naturæ, & fuit unitate ejusdem naturæ, ita ut sit contrahibilis, & virtualiter, vel potentialiter multiplicabilis in staro ejusdem naturæ, cui primò in fuli subiectivit. Sed quamvis verum sit Adam non tantum nomine proprio, sed etiam nomine posterorum iustitiam originalem accepisse, & pariter communem nomine amississe; scilicet tamen est, quod statu innocencie perseverante poterit eandem numero iustitiam formaliter accepisse; quam Adam habuit, & solam virtualiter multiplicatam, tamen ut docet. *s. dñi. 29. ym. 4. 2.* D. singulis individuis singulis apponitur sufficiens iustitia originales, & realiter, ac formaliter numero multiplicatur: & properet etiam modò in statu naturæ lapsum unicuique dum concipiatur, propriam contrahit parentiam, & ex peccato Ada: tot iustitiae originales amittuntur, quoc si in Ada generatur, ut bene nos Gavatius fecit. *3. cit. n. 58.* formulariter igitur, & realiter multiplicantur numero huiusmodi parentiae, & non virtualiter tantum, potentialiter, ut sicut Valpese. Deinde proflus ineptum est, quod ait inobedientiam Ada esse unam unitatem ejusdem naturæ, ac proxime in staro ejus virtutis virtualiter, & potentialiter multiplicabilem, nam unitate propria naturæ dicuntur unitates formatim minor unitate numerali ex Scot. *2. dñi. 3. q. 6.* ut in unitas actionis pescannino la protoparentis fuit omnino numerica, & individualis, ac proxime non multiplicabilis, & contrahibilis, fuit naturæ.

Denique, quando etiam haec paritas admittatur, minime concludit peccatum originale potestorem esse unum, & iden-
titer formaliter cum peccato protoparentis; solum virtualiter multiplicatur in ipsis; etenim natura Ada non est ita in potes-
tate transflata, & multiplicata; ut solum fit plurificari, virtu-
aliter, formaliter verò, & realiter fit una numero: quia enim
cum unitate formaliter multiplicatur numeraliter, verò propriè
in omnibus, & singulis est multiplicatio numerice formaliter,
& realiter, & non tantum virtualiter, adeo, ut unusquisque
propria natura sua dicatur homo, si ergo peccatum Ada plu-
rificetur in posteris ad infinitum, jam realiter, & forma-
liter numero multiplicabitur: & non virtualiter rancum; &
non ab Adamo, peccato dicatur eius posteri formaliter pecca-
tores manentes in ipsis mortalites, sed unusquisque ab originali
proprio ex illo primo contracto.

Tertia probatio ex Patriis

Tertio arbitrius Patribus nam August. lib. de mptis, & con-
cup. c. 26. docet expresse peccatum originale distinctum esse à
peccato originali, sed a peccato originali, sed a peccato originali, sed a
talpeccatum formaliter constituant debitores con-
peccatum originale, non autem formaliter peccatores.

peccato Ad*at* effectum à causâ suâ ait: quod voluntarium peccatum homini primi originalis est ea*us* peccati; & Ansel. lib. de concept. Virg. a.27. ait unumquemque non posse peccatum Ad*at* sed suum: nam aliud fuit peccatum Ad*at*, aliud infinitum, illud en*im* ea*us* causa*us*, sicut effectus; & paulo in tri*us*, quapropter cum dominatur infans, pro*peccato* originalis dominatur, non pro*peccato* Ad*at*, sed fuit: si p*ro*peccato non haberes peccatum suum, non dominatur; cum igitur patui*us* in originali decedentes pro*peccato* suo dominantur, non pro*peccato* Ad*at* op*us* ei*s*. Et i*ter* eorum peccatum non est ipsum Ad*peccatum* in eis moraliter perseverans per modum habitus à Deo non condonatum. Conferatur, quia si peccatum parvuli non est realiter diversum a peccato protopatens, sed idem moraliter in ipso manera per modum peccati habitualis: quando decadit in ipso non tantum punam*us* puniendus est, ut communice*n*it*ur*; sed etiam pena*us* puni*us* fuit: nam tal*us* quoque pena*us* puni*us* eff*et* Ad*peccatum*, si e*ius* condonatum non fuit*ur*; consequent*ia* pater, quia e*ius* sit idem peccatum, licet in diversis supposition*is*, equali pena*us* puniri debet. Dices in parvulis non esse voluntarium, ne*que* fuit in Adam*us*, atque idem puniendos non esse pena*us* sensu*us*? Contra*us* quia licet non sit *quam* voluntarium; et tamen *quam* grave, cum *lit* enim omnino peccatum moraliter, in pueris perseverans: cum ergo Deus in puniendo acerbiterat penas cum gravitate culpa*us* commenfuerat; aquila pena*us* puniendus erit in factum*us* originali decedens, ac Adam*us* ip*se*, si in peccato suo actuali dece*der*et*ur*. Dices non est *quam* grave in nobis, ne*que* fuit in Adam*us*, quia in ipso fuit peccatum actual*us*, in nobis vero*us* tantum original*us*. Contra*us*, quia si actual*us* inobedientiam

Aliæ responsiones explosæ

Respondent alii Scottiz, quod quando ait Doctor peccatum ⁴ formaliter est privatione iustitiae originalis debitum, loquitor de carensia iustitiae originalis actualis, non habitualis; sed etiam carensia est ipsum peccatum actualis commissum à nobis in Adamo, cui a Deo fuerit tradita omnium voluntatis, etceterum prater habitum iustitiae originalis, per quem sensus subiectiorum rationis, datur etiam iustitia actualis originalis, que est hoc

Quād arguitur ratione : peccatum commissum ab Adamo est à Deo dimissum; sed peccatum parvulorum non est dimissum; ergo peccatum originale non est peccatum Adami in no-

omniū defēctū eadem iustitia actualis, & conformitas cum legi in actibus nostris nō appellatur originalis, sed personalis, quia explicacionē plenariter ex Recensitoribus inter preteritū Anselmū. *L. cit.* tanquam locutus de iustitia originali actuali, non verò habituali, ut latè prosequitur Granat. *contr. heret.* 8. *disput.* 3. *solut.* 2. Hanc expositionem intentioni D. Anselmi non congruere probabilius inita, loquitor si quidem de iustitia originali, quia etat nobis transfundenda per originem ex pæco Dei, talis autem non erat rectitudi illa actuū, nunc fatus est ostendere intentioni Scotti directe repugnare; postquam enim dixit *disput.* 32. B. peccatum originale confitente in pœnitentia iustitia originalis debita, hoc probat, quia peccatum formaliter est iniunctum; igitur & tale peccatum tali iniunctio, hoc est, utibz Lichetus explicat, quod sicut peccatum actualē est iniunctio actualis, ita peccatum originale est iniunctio originalis: ex eo igitur, quod negat peccatum originale esse peccatum actualē, negat consequentes esse privationem iustitiae actualis, quomodounque explicetur. Quod adhuc magis dilucidat inferius *lit.* D. ubi pro solutione argumentorum notat, quod duplice potest esse iustitia debita, uno modo quia in le accepta, & actione accipientis amissiō, alio modo, quia accepta in alio, & actione alterius amissa; primo modo peccatum actualē est iniunctio, & carentia iustitiae secundo modo originale; unde inferit, quod magis comparatur peccato quicunque in anima post actum transeuntem, quam comparetur peccato actuali, quod dictatur ab ipsa voluntate peccante. Denique claruit ei, quod cum Doctor. *3. disput.* 30. *q. 2.* querit, an peccatum originale sit carentia originalis iustitiae, responsum est iusta culpa avertens à fine ultimo: in quo autem sensu debet intelligi, fas ibi declarat, quia licet illa dona essent diffinita, nec iustitia originalis de se hominem Deo coniungebat, ut fini supernaturali, nec datet ius ad gloriam, sicut gratia, nec consequenter ejus privatio trahat, sed considerata esset avertio ab ultimo fine, quia tamen in eo statu necessariam habebat, inter le connexionem ex suprema Dei ordinatione: id est iustitia originalis includerat gratiam per concordiam, ita ut iustitia originalis amitti non posset sine ammissione gratiae, & concomitante, unde consequens erat, at Doctor; ut carentia iustitiae originalis virtualiter includeret ex divina ordinatione carentiam gratiae fundantis, & consequenter eodem modo averteret hominem ab ultimo fine, & in hoc sensu, inquit Doctor, peccatum originale, etiam ut importat carentiam originalis iustitiae, esse culpam avertentem ab ultimo fine, que tollitur per gratiam fecundum suum oppositum conversionem, que nata est in eis pro pœna illo filio Ada sine dono iustitiae, quam candem doctrinam etiam lupra tradidit. *q. quantum ad quartum art.* dum dixit gratiam perfectius hominem conjungere Deo, ut fini ultimo, quam originalis iustitia, & hoc quantum ad illud, secundum quod distinguit a fine ultimo peccatum originale: non ergo haec doctrina tradita in fine distinctionis diversa est ab illa, quam tradiderat lupra *lit.* F. sed magis clara, & argumento magis satisfaciens, pro quanto declarat, in quo sensu peccatum originale, ut et carentia iustitiae originalis debita, sit culpa avertens ab ultimo fine, que avertio formaliter tollitur per gratiam in baptismi; quod lupra declaratur non fuerat.

ARTICULUS SECUNDUS

Adversariorum argumenta dissolu

In oppositum arguant Recentiores probando origine pcc. 87
catum in actuali Adae inobedientia confitente in poteris
permodum habitus : & primum ex Apost. ad Rom.
5: per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per
unius inobedientiam peccatores consenserunt, sunt mali, & unius de-
lito mali mortui sunt, & in Adam omnes peccaverunt: ergo
peccatum origine non est aliud, quam ipsum Adami pecca-
tum denominans non peccatores. Confirmatur, quia ut omnes
admitiunt, peccatum primi parentis fuit etiam nostrum; ergo
ab eo denominati polluti sumus peccatores, at proinde in eo con-
fiteri ratio originali peccati, prout in poteris manet moraliter
a Deo non condonatur. Demum Concil. Trid. sess. 3, expre-
sè dicit hoc peccatum esse unum origine.

51
Responsum denique aliis, quod si Scotus loquitor de causa iustitiae originalis accepte in Adamo per modum habitus loquitor inxtra propriam sententiam, sed communem temporis, quod inde deducunt, quia 2. dicitur, 3. 2. F. explicat totum originale per ablationem debiti habendi iustitiam nalem, committendo illud in debitum gratiae; & non con-
buijus doctriue in fine illius distinctionis satisfaciens argumen-
to, quo probabatur peccatum originale formaliter non re-
per gratiam, at; Ni si dicatur, quod praeceps loquitur de
habendi iustitiam originalem, & tunc inciditur cum al-
lusione, scilicet Henrico, propter extram literam notariorum N-
nitie; quapropter in fine illius textus explicat peccatum
genitale formaliter opponi cum gratia, & formaliter per
destruere ex eo, quod non erat carentia iustitiae originale-
rum fe, sed ex eo, quod est effervescere ab ultimo fine, cui op-
eretur conversio per gratiam. Fallit tamen et Scotum in
loqui iuxta propriam sententiam de formalitate peccati
originalis, cum nullum aliam sibi magis aridentem nec ibi,
ubi, ubi loquitor de peccato originali, infinitaverit praeter
de carentia iustitiae originalis, que te vera habet aliqui-
poter fuit receptissima; neq; oppositum illo modo collig-
his, qui habet dicitur, 3. 2. cit. lit. F. in fine dicitur & tonis:
utroque loco intendi solvere difficultatem propositam q-
in baptismo remittere peccatum originale, pro parte
quia, scilicet, culpa non remittitur, nisi iustitia oppo-
sitetur, sed iustitia originalis non resistetur in baptis-
mo &c. voleas, inquam, hanc solvere difficultatem, pri-
dem, s. quantum ad 4. art. lit. F. affigunt modum com-
respondendi, quod aliqua privatio posset auctor, vel per
dictum esse oppositum, vel per formam equivalentem lecu-
acceptationem iustitiae, aut secundum utrum moralem ut
debens aliqui numerum argumentem, solvit auctorem, faci-
que exolvere; licet enim per talen solutionem non a-
formaliter privatio argentei nummis virtualiter ram-
quivalenter in ali excedenter tollit debitum; & quo remi-
gatio argentei remanens sine debito non habet amplius r-
privationalis, quia igitur gratia in multis excedit originali-
tatem, ut ubi Doctor declarat, praeterit in conjugione
minim ultimo fini quantum ad illud, secundum quod dif-
ficit ab eo originali peccatum; ideo in baptismo cum redditus
simpliceret dimittitur illud peccatum eminentius, quod
misteretur proprium positivum; & licet remanent carentia
lius positivi, non tamen est culpa, quia illius positivum non
debitum; solvit enim debitum habendi istud donum, &
mutatur in debitu habendi aliud donum.

86 Deinde in fine questionis non relinquit hanc response
& doctrinam: sed amplius eam declarat inculcando iterum
centennium gratie super justitiam originalem, & concludit quod
licet non repugnent carentia justitiae originalis ab solito lo-
do, & gratia pro statu isto repugnant tamen, in quaerunt illa
Mista Pro Statu Sentent.

dilacionem; sed peccatum origine est veræ, & propriè peccatum ergo voluntarium esse debet: sed nullus talis actus est in post-
eri, aliquo jam non esse peccatum origine in ipsis, sed personale, & actualè: ergo quando in eis veram, & propriam culpa ratione habet, non est aliiquid ipsius in heretis, sed ille idem
actus ab Adamo nomine omnium elicitus: unde qui peccatum ponunt, & imputabile in illo, qui nihil commisit, tē ipsa faten-
tura peccatum origine ipsis esse peccatum primi parentis subi-
imputatum, quatenus moraliter permanet in eo non condona-
tur. Religio majorum absoluere loquendo; siquidem
peccatum habitualiter habet veram, & propriam culpę ratione,
& tamen in libera actione formaliter non constituit, etiam illam,
ut causam, sponpat; unde postquam homo actualiter deliquerit:
non liber, sed necessarij maculam inde contrahit, que veram
culpę ratione ex actu præcedente cauifat: quare ut
macula post actu peccati remanens rationem culpi partici-
per, satis est, ut sit voluntaria mediante actu præcedente volun-
tariorum elicito; vel ab eodem, si sit macula culpi personalis; vel
ab alio; in cuius voluntate fatalem moraliter contineatur, tan-
quam in capite, si originalis, ut in proposito.

89 Tertio, si Deus non desiderat Adamo iustitiam originalem pro se, & posteris eius, & tamen obligasset illum, ei quale posteros, ut modo obligavit ad fervandum preceptum de fructu non commendando, adhuc peccatum originale contraheremus, ut modo contrahimus; & non per privationem iustitiae originalis, ut constat ex supposito facto: ergo originalis culpa non in privatione originalis iustitiae constituit, sed in transgressione legis facta a propriaeitate, ac in nobis moraliter permanente. Confirmatur, quia etiam de facto non habuit Adam preceptum de conservanda gratia, & iustitia, sed de fervanda tantum lege sibi imposta, ergo ipsius peccatum non potuit esse privatio originalis iustitiae, sed legis transgredie. Rcp. negando in ea causa posteris sufficere peccatum originale ipsiusdem rationis cum eo, quod non contrahitur: & eo modo, quo nunc à Conciliis explicatur, nempe per transfusionem, & inheretantem culpe in unoquoque, nostrum: sed tunc contractum suffit per solam extrinsecam, & moraliter denominationem eis eodem numero peccato, quod ab Adam omnium nomine commissum suffit. Ad Confirmationem, nego non habuisse Adam praecipuum expressum de fervenda fide, & posteris iustitiae accepta, licet contendant aliqui, qui non suffit distinctum à praecipio non commendandi fructum veritatem: alioquin duo peccata commisserit Adam, unum contra praeceptum potestuum de conservatione originalis iustitiae, alterum contra negarivum, ne comedas, habuit, inquam, illud latenter in ipso precepto de fervenda lege sibi imposta inclusum, ut innotui Doctor dicit, 32. lit. H. ex pacto Dei cum Adam iusto de confervanda sibi iustitia originalis, & posteris eius, ut infra art. 5. & disp. 6. q. 2. art. 2. n. 2. 59.

Quarto: peccatum originale in posteris responderet peccato habituali capitilis cum hoc discrimine tantum , quod in illo debetur personali , quia ex acta personali : in nobis verò dicunt originale , quia ex acta originis , seu capituli derivatur : sed illud non in privatione iustitiae habitualis consistebat , sed actualis tantum , scilicet , conformitatis ad legem impositam : nam privatio illa prior consecuta est tanquam pena ex transgreditione legis in ipso Adamo : ergo etiam peccatum originale in posteris non in ea privatione consistit , scilicet , iustitia habitualis: sed actualis , seu conformitatis ad legem impositam , per modum habitus moraliter ad nos transfusa , illa vero consequitur etiam in nobis , tanquam pena . Repondeo , negando minorem , si quidem cum non minus originalis iustitia , quam conformitas ad legem impositam , fuerit perfectio , quam Adam fervare tenebatur consequenter peccatum ejus habituale utramque privationem involuerat ; a privatio iustitiae originalis ex peccato Adae in nos transfusa adhuc magis habet in nobis rationem culpis originalis , quam privatio conformitatis ad legem: tunc quia sola rectitudine iustitiae originalis erat nobis transfundenda ex parte Dei , non autem rectitudine illa actus : tum quia sola illa privatio pertinet ad nos subjective , & in tremitate , illa vero tantum per modum denominationis extinxerat , que non sufficit ad constitutendum nos formaliter , & intrinsecè peccatores . In concilio loquuntur .

91 Quinto arguit Vulpes l. c. auctioritate Scotti, etenim 2. dis. 32. ss. ad argumentum, quod si ponit peccatum originale voluntarium, si pro eo accipiat platus, quod per te primo subiectatur in voluntate, cui praeceps ait esse infelix iustitia vel formaliter, vel elicitivè; quatenus fieri a patre parente contracatum: sed peccatum formaliter, vel elicitivè voluntarium primo parenti et praeceps illa prima actualis inobedientia contra illud praecipuum, ne cometas, ergo peccatum originele ellit illa actualis inobedientia. Deinde h. H. docet originale peccatum illa a primis parentibus nos contrahere, in his tantum virtutis: sed peccatum in primis parentibus ablativum iustitia fuit prima illa inobedientia: & hoc est illud, quod tantum in ipsis potius evitare, ut potest quod in eis fuit aucta per personale propria voluntate co-

*ad sumum inde omnes contraxisse debitum contrahendi per
sum originale, cum fuerint in seipsum, non autem rei
cum omnes contraxisse in Adamo peccante. Alia quædam
argumenta Granadi dissolvit Gallus *prælud. 4. c. 6. 7.* quæ in
relata coincidunt.*

ARTICULUS TERTIUS

An peccatum originate sit reatus aliquis.

Negan Theologi passim praetextum huius astatit; & per
pnum fundamemtum est, quia vel reas sumitur pri-
ligatione, & deputatione ad pgnam; vel pro ipa dignita-
terio pgnaz; & quocunq; modo sumuntur reatus pgnaz;
formaliter peccatum, sed sequitur ex peccato; & velut iu-
prietas; pena enim sequitur culpan, & ideo quis est pgnaz;
quia peccator estnece eo formaliter quicquam malus est;
ator, quia reus pgnaz, sed cum malus sit, conquesteret
ne debitorum pndre pueriis intelligi debet affectus culpa,
dignus pgnaz, vel deputatus ad pgnam. Hinc dicunt hanc op-
nem cum errore Pelagii coincidere; qui peccatum origi-
negabat in posteris Adz., solumque admitebat incurri-
nas, penasque reatum.

94 Affirmativa tamen tentativa expressa fuit Aug. pluribus in locis, ut latè deducat Gavatius ad p. a. c. 3. s. 6. 2. 4 unde verisimile non est hanc tentiam bene intellemac, & explicatam cum erote Pelagi coincidere: cum Augustinus per libros scriperit, & tam egregie disputaverit contra Pelagianum errorum de peccato originali pro catholica doctrina; & quidem cum eo non coincidere fatis confabat scienti, qui & qualiter fuerit Pelagi error circa origine peccatum; licet enim concederet posterios Adæ proper eis peccatum aliquam incurrit esse damnationem: certum tamen est inter eam non agnoscere penam externe reati, quandoquidem dicebat parvulos fine baptismo decedentes adhuc vitam eternam conlecturos extra Celum, ut refert Augib. 1. de peccatorum meritis, & remissione c. 20. & quamvis etiam talis pena reatum concilietur in parvulis, hunc tamen non concedebat esse peccatum, ut hanc tentientem condicunt: Quare inde solus deduci possit hanc tentiam ad Pelagianum errorum accedere, quatenus non assignaret veram, ac propriam rationem in peccatis quam tamen in omnibus Adæ posteris opus est assignare, cum reatus pena non sit propriè peccatum: unde si offendatur postea verè, & propriè reatum habere rationem peccati saltem habitualis, hinc utique tentativa ab errore Pelagi originem disabit.

Vt autem hoc dignè intelligatur aduertendum est Auguſtinum duplicitem in parvulo diſtingue reatum, scilicet, culpe, & pe-
næ; etenim obligatio ad peñam danni extermam, quam contra-
hit infans ex inobedientia Adæ derelictam, ad duo comparati
potest, scilicet, ad culpam Adæ ex qua contrahitur; & ad peñam,
ad quam ordinatur: & quidem folium iuxta primam compara-
tionem dicitur ab Auguſtinio habere reatum ratione originalis
peccati, quo pacto dicitur reatus culpe: non autem iuxta lecua-
dam, secundum quam dicitur reatus peñæ, ita colligitur ex 1.lib.
retract. 6.15, dum inquit, quia vero peccatum, quod nos ex Adam
dicitur originaliter contrahere, id est reatus ipsi implicatus, &
ab hoc pene obnoxios detinere, &c. ubi cum dicti reatu eis im-
plicatus reatum culpe significat, id est ab hoc pene obnoxios
reatum pene indicat: & clarus in Pſal. 34. non emittit natiuit, nisi
trahens pene, trahens meritos penæ, ecce quod dicitur in
inter contractionem peñæ, & contractionem meriti penæ: ho-
tum pene ex inobedientia propinquat, sed ut non iuxta laudatio-
meto, pro quo citat eudem Auguſtinum Pſal. 3. & lib. 2. de pec-
atorum meritis c. 54, quibus in locis agnoscit iniquitate n in
parvulus: Sed plene conſat Auguſtinum locis citatis non tan-
tum offendere post transactum Adæ peccatum, aliiquid adhuc
in parvulo remaneat, ratione, ita scilicet in necessitate remitto, sed
etiam exprime, ac explicare quid illud sit, & quid sit ille reatus
qui remanet, & per baptismum tollitur, & in Pſalm. 50. signifi-
cat utique illuc in parvulus iniquitatem ex peccato Adæ contra-
dictum fed hanc ipsam nil alius esse afferat, nisi meritorum peñæ,
hoc est, reatum culpe habitualem ex peccato Adæ derelictum
ad peñam danni, ut constat ex hac ipsa auctoritate superius
adducta, & ponderata: & in hoc sensu etiam loquuntur lib. 2. de
peccatorum meritis c. 54, cum alio hominem per peccatum ori-
ginale esse à Deo arietum: et enim formaliter à Deo avertis-
per talem reatum, qui tollitur per gratiam in baptismo ratione
cius de novo manet ad Deum iugenerataturaliter conververus.

enim significat reatum culpe, in quo statuit origine peccatum illud vero reatum pena, qui est effectus iustitiae, unde & statim subdit, *meritum autem pena peccatum est.* Ex quo manifestepat Augustinum omnino iniquitatem agnoscere in parvulus ex peccato Adeo contractans hujusmodi peccatum nil allud esse affervit, nisi meritum penae, hoc et reatum culpe, nempe ex actuali culpa Adeo dereliquerat ad peccata danni: quare quicunque Augustinus at post actione peccaminorum remanente reatum in peccante, vel habitualiter perlonante in peccante ad qualiter, vel habitualiter originalem, ut in parvulus: per hujusmodi reatum obligatio ad penam intelligenda est, non reduplicative, quatenus ad penam tendit, quia sic est reatus peccatum: quatenus ex actu malo praeferit relutat, sic enim est reatus culpe, propter non sibi duo reatus, sed unus, & idem, qui ad diversa comparantur diversa quoque fortior nominis, scilicet, culpe, & penae, nisi dicere placet eis duos reatus, non quidem phyle, sed in genere moris.

In hoc itaque sensu loquendo de reatu pluribus in locis Aug. peccatum origine statutum in reatu ex inobedientia Adae in posteris contractum quo pacto dicitur reatus culpe, adeo quod nonnulla de originali peccato verba fecerit, nisi sub nomine reatus: in epiph. 23 ad Bonifacium traxit ergo reatus, quia natus erat cum illo; *Et in illo, a quo traxit, quando quod traxit comisum est.* Ieron. 6 in Lucam sub*si* perseruit: *videret eum, querere invenit et expellere ex* Apostolo propter unum hominem & Ieron. 4*ab invito non venit*; veniam datum sub peccato invenit in prime mortis hominis, habentem reatum, atque habere posse in virtutem, & lib. 2. de pccc. orig. co. Celentino, & Pelagiou c. 4. *Reatus ergo vitii, de quo loquimur,*
Adal. Secund. Sentent.

culpae statuit rationem maculae, & peccati: dum enim inquit, ut etiam reatus eius cum illo sit, exprimit reatum culpe, qm vel addit. *Qui eum tenet eterni iuplicit debitorum*, indicat reatum penæ, veluti effectum prioris reatus: nam debitum penam in peccatore consurgit ex reatu culpa: quem Aug. appellat peccatum imputatum: ergo apud Aug. peccatum permanens, quod est habitualis macula, non solum personale, sed etiam originale in huiusmodi reatu confitere negari non potest.

98 Dicendum itaque de reverentiam magno. Patri Augustino debiram valde probare peccatum originale formaliter confitente in reatu culpa: modo jam explicato, ut, felicit, importat meritum, & dignitatem penæ consequentiem in posteris ad prævaricationem A deum præteritum. Pro hac assertione plures Scolasticos citat Salas cit. n. 31. quam & ipse probabilem esse docebat, ut probabilitate existimat: Oppofitio Capreoli. *dif. 14. 2. in fine ubi dicit hominem transire ad tuum malum dici peccatore a respectu indignitatis glorie, & dignitatis penæ, scilicet reatu, tunc qui regeneratio in una non solvit, reatus primi vinculis ligatus tenetur: si ergo parvulus reatus primi vinculis ligatus tenetur, scilicet de quo hic loquimur, non est confititio, & obligatio culpe, qua tenetur: quia tunc serius est, quod est ligatus vinculis vinculi primi, sed potius est ipsa habitualis culpa, id est, dignitas, & meritum penæ, quo ligatus tenetur: & obligator ad panam: Dicit etiam in eatum hoc modo sumptum pro dignitate, & merito penæ refolunt ex natura peccati, quo redimunt pugna digni. Respondeo per id, locum probari, quod hic reatus supponit aliquod peccatum actuale jam præteritum, non vero habitualis culpa: Etiam inquit Valquez, quodnam est illud peccatum in propofito præluppositum, ex quo refolunt reatus per originale peccatum formaliter importatus: dico esse peccatum actuale protoparatus jam præteritum: neque ob id incidunt in opinionem Pighi: dicimus enim hinc reatum adhuc habere veram, & propriam rationem culpa, co modo quo culpa remaneat in anima post actum transiente, licet id ex actu proprio non habeat, alioquin non esset peccatum habitualis originale, sed personale.*

Tertio, probari etiam potest de mente Doctoris, etenim *dif. 29. 9. un. ad 3.* respondens ait, dico, quod existens in portu naturalibus non est aequalis, qui peccavit, existens in iustitia non quia iste habeat aliquid curitatem, quam ille non habeat, sed quia iste debitor est iustitia originalis, quam accepit, ille non; & id est iste reus, ille non, & si neutrally conferatur ratio Dei, unum tamen est carentia visionis penæ, alii non, scilicet enim privatur ea, propter reatum peccati, alter vero privatur ea ex conditione naturæ: ita Doctor ibi: ex quo deduci potest in eius sententia carentiam originalis iustitiae non quodocumque, facere hominem peccatores, sed præceptum prout facit hominem reatum, ac proinde ad penam damnificari, ut etiam observat Gavatus loco citato. Confirmatur, quia etiam Doctor *dif. 2. & Cais. q. 86. art. 1.* lat. *pena non est malum, sed est pena dignum*, in qua penæ dignitate existens culpa, & pro hoc loquimur.

Secundo faver modus loquendi Patrum & Cœlicorum, na præter Augustinum, citatum hujus sententie Anteignani Gregorium in 4. lib. *Iob. c. 3. ait quis regenerationis una non solvit, reatus primi vinculis ligatus tenetur*. Dionyti de divinis nominib. c. quæcitat, & legitur D. Thomas *Quæst. 86. ar. 1. ad 2. & Cais. q. 86. art. 1.* lat. *pena non est malum, sed est pena dignum*, in qua penæ dignitate existens culpa, & pro hoc loquimur. Contra Trid. loco *ep. c. can. 1. ait quis per Iesu Christi D. N. gratiam, non est in peccato, reatum originalis peccati remitti negat*. Et certum est autem in eo formaliter peccatum originale confitente, quod per gratiam in baptismate tollitur; cum ergo in baptismo eatus remittitur peccatum originale, prægatia, in quantum remittitur reatus ejusdem ergo in tali reatu formaliter confitit ex peccato Ad dei delicto; Nec obstat quod *ef. 6. can. 30.* dicat in iustificatione remitti culpam, & reatum eterna penæ, ubi distinguere videtur reatum à culpa, quo etiam modo loqui videatur *ef. 5. can. 3.* ibi enim tantum distingue intendit reatum culpa à reatu penæ, qui confitit in deputatione, & deputatione ad panam à Deo facta, quam fateur libenter non esse culpam habitualem, sed ad eam lequel, quod magis declarabitur inferius *dif. 6. n. 215.* Item Concil. Afric. secundum c. 2. ait *in iustificatione remitti culpam, & reatum eterna penæ*, sine peccato quod est meritum mortis transire dictum, illud ergo, quod ex actuali peccato de relinquitur, per quod homo peccator constitutus, est meritum mortis; at meritum mortis non est nisi reatus, & obligatio ad penam mortis ex illa lege contradicit in quacunque forma, & Genet.

100 Respondet Valquez *cit. c. 3.* quod licet reatus sumi possit aliquando pro obligatione, quia quis sub peccato tenetur, verum tunc reatus peccati supponit in eo, qui reus est, aliquod peccatum, & culpam, alioquin culpa reatus non esset; et enim reatus constitutio, & obligatio culpa, qua tenetur, quare debet esse ibi culpa, & ultra tam obligatio, ita constitutio ipsius culpe; ipsa enim constitutio non est culpa sed culpa obligatio, quia ratione qui committit ad exteriorum; quoniam ipsum factum non penitit, dicitur reus adulterii, quia a peccato præterit non retractato peccator vere dicitur arque eo tenetur quasi constitutus, ratione cuius dicitur reus, sed constitutus peccator, quia cetera, & compede; si ergo parvuli dicuntur rei peccati originales, debet dari aliqua culpa diffinita à reatu, cuius dicuntur rei, & à qua dicuntur constituti, sed non dicuntur rei ipsius reatus, nec ipso reatu peccatores, est igitur reatus aliquis alterius, quod fit peccatum, vel ergo ei peccatum prius parentis, quo omnes obligantur; & ita incidunt in sententiam Pighi, vel peccatum, quo parvuli constituti dicuntur, & hoc debet eis aliquid aliud, quam reatus ipse, de quo & difficultas, dignitas

dignitas ad premium, ita in demerite per modum peccati sit demerita habitualis non tenuitur, nisi jus, seu dignitas ad penam; sicut ergo ratio meriti habitualis in huiusmodi jure, & condignitate ad premium confitit: ita ratio demeriti habitualis, sive personalis fuerit, sive originale in prefata condignitate, seu passiva obligatione ad penam confitit dicenda est. Dices rationem meriti habitualis non confitire in jure, & condignitate ad premium, cum hanc sequantur potius bonitatem actus, sed potius esse actum ipsum meritorum jam præteritum morali permanentem in scientia Dei, qui ita puni pro eo, ac si esset præsens, ut expresse significavit Doctor *dif. 32. art. 1.*

Respondeo negando aliquid, ex cuius probatione colum concluditur, quod sicut jus, & condignitas ad premium sequuntur adbonitatem actualem, & transirent, non autem habitualis, & permanentem, sed potius ipsam constituit: ita jus, & condignitas ad penam sequitur ad malitiam actualem, & transirent, non autem habitualis, & permanentem, sed potius ipsam formaliter constituit; Scors autem loco citato, minimus dicit rationem meriti habitualis confitente in ipso actu meritorio præterito moraliter permanente, & sic est contra pariter rationem meriti habitualis: sed tantum ait, quod sicut meritum, cum transit in le, manet adhuc in scientia Dei illud præstantius sicut in præsens est, ita è contra dicendum esse de demerito; quod plane verum est, & à nemino negari potest: sed hoc afferit nostro minime advertauatur.

ARTICULUS QUARTUS.

101 *Obligationes Solute.* In oppositum Primo obicitur ratio dubitandi ab initio articuli proposito, quod dignitas penæ ex natura rei supponit dignitatem culpe, nam ob culpe est homo dignus penam levata proportione: ergo puer prius intelligitur affectus culpe, quem digna pugna. Nec dicere sufficit infantes fieri pana dignos ob peccatum Adae: quia justa hanc doctrinam non effecit, & propriè peccatum in qualibet eorum, sed folium dignitas penæ, quae non potest habere rationem peccati. Confirmatur, quia cum Scriptura, Concilia, & Patres docent dati originale peccatum, non tantum intelligunt obligationem ad penam proper culpan Adami: sed proprium peccatum poteretur, præterit ubi expedit dictum est, non tantum peccati penam, sed etiam peccatum ipsum transire in posteris, ut ad Rom. 5. *peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, quo etiam modo loquuntur Concil. Afric. & Trid. cit.*

Respondeo faciliter ex dictis dignitatem penæ, quae est culpa habitualis, supponere dignitatem culpe actualis, & dignitatem penæ consequenti malitiam actualum proprium, vel capitis, ut in propofito, esse tamen malitiam ipsam habitualis; unde absolute negatur dignitas penæ ex malitia actualis peccati proprii, vel capitalis in peccato relinquit, non posse habere rationem peccati, & culpe habitualis: Et adhuc justa haec doctrinam vetere falutare est in unoquoque infantie proprium originale peccatum; quia in unoquoque reperitur dignitas penæ danni, quam dicimus reatum culpe, quem contraxit ex peccato Ad dei actuali: Et dum inflatur, quod puer est peccator prius, quam sit pena digna, quia peccator non id est peccator, quia pugna digna: hoc est, quia ex actu præteritum formaliter peccator, quia digna pugna: hoc est, quia ex actu præteritum male huiusmodi obligationem: & dignitatem ad penam contraxit, per quam formaliter confititur in statu habituali peccatoris: Itaque puer est peccator habitualis, quia dignus pena, particula quia, dicens causam formalem: sic ut cum dicimus Petrum esse hominem, quia est animal rationale: est autem pugna digna propter peccatum Ad dei, quatenus exirebatur ab eo denominatur. Confirmatur, quia dignitas, & obligatio pugna luenda possunt in eo esse, qui caret peccato, ut pater de animalibus purgatoriis, & de eo qui rite omnia peccata confessus est, & absolvuntur. Denique quia si humatur pro obligatione ad penam, Deus est Author talis obligationis; sententia enim condemnationis, quam fert in peccato, obligat ipsam ad eam penam, ne tamen peccato auctor esse potest: si autem humatur pro dignitate penæ, quia peccatori convenire, etiam Deus aliqui statuerit non eum punire, adhuc etiam verum est impuni ex parte sua esse dignum pena.

102 Secundo obicitur Valquez: qui assertunt peccatum originale esse reatum ad penam, medium quid affigunt inter peccatum, & penitentiam reatus non est ipsa pugna, sed obligatio ad illam, quae peccatum est effectus illius: ergo si puer rei sunt penæ & illam obligati, aliquo peccato hanc obligatione contrahentur vel ergo ipsi parentis, vel proprio; non primum, quia tuas

Melior. In Secunda. Sicut.